7894

პროლეტარიელნო ყველა ქვეყნისა, შეერთდითო!

ლიტერატურული საქართველო

პარასკევი, 10 ოქტომბერი, 1941 წ. | საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის ყოველკვირეული ორგანო | № 41 (200) ფასი 30 კაპ.

მოუდრეკელი ნებისყოფით ვიბრძოლოთ და ვიმუშაოთ

როგორც საბჭოთა საინფორმაციო ბიუროს უფროსის ამხ. ა. ს. შჩერბაკოვის 5 ოქტომბერს გამოქვეყნებული წერილი გვაუწყებს, ობერჯალათი ჰიტლერი უკვე თავს იმართლებს გერმანელი ხალხის წინაშე; „ჩვენ შევცდით იმ საკითხში, თუ რა ძალას წარმოადგენს ჩვენი მოწინააღმდეგეო“. საერთაშორისო მაშტაბის ეს სასლიანი ბანდიტი არწმუნებს ქვეყანას, თითქოს გერმანიას თავდასხმას უპირებდა საბჭოთა კავშირი, თითქოს გერმანია თავდაცვითს ომს აწარმოებდეს. სჩანს, თვით ამ ობერ-ბანდიტს და მის ხროვას ძალიან შერყევიათ რწმენა თავიანთი ჯარის უძლეველობაში და დაკარგვიათ ნდობა გერმანიის ხალხისა, რაკი იძულებული ხდებიან ასეთი არგუმენტებით გამოვიდნენ ხალხის წინაშე თავის გასამართლებლად. გაწვრთნილ და დოსტატებულ მატყუარას ჰიტლერს ერთი სიმართლე მაინც წამოსცდენია: იგი მართლა მოტყუვდა ჩვენი ძალების შეფასებაში.

ბნედიანი „ფიურერი“ გერმანიის ხალხს იოლ და ელვისებურ გამარჯვებას დაჰპირდა, მაგრამ სამ თვეში დაჰკარგა რა სამ მილიონზე მეტი მეომარი, თერთმეტ ათასზე მეტი ტანკი, ცამეტიათასი ქვემეხი და ცხრა ათასი თვითმფრინავი, ჰიტლერმა მიიღო არა ელვისებური გამარჯვება, არამედ თავისი მთავარი ცოცხალი ძალის და მატერიალური ნაწილის ელვისებური განადგურება.

ომის მეოთხე თვეზე ჰიტლერელმა გენერლებმა გასწირეს დასაღუპად მთელი თავიანთი რეზერვები. ჩვენს ფრონტზე თავი მოუყარეს დასავლეთ ევროპის მთელს სამხედრო საჭურველს და თავიანთი ურდოები გადამწყვეტ შეტევაზე წამოიყვანეს ჩვენი სამშობლოს სასიცოცხლო ცენტრების ხელში ჩასაგდებად.

მაგრამ ეს არ მოხდება! ამ სასიკვდილო ნახტომით მტერი უფსკრულს უახლოვდება. საბჭოთა ხალხი, მისი შეიარაღებული ძალები შესძლებენ მტრის შეჩერებას, მის მოდრეკას და საბოლოო განადგურებას.

საბჭოთა ქვეყნის გმირ მშრომელებს არა ერთხელ ვაჟკაცურად გადაუტანიათ ასეთი და ამაზე მძიმე განსაცდელი.

ამ სამთვენახევარში გადახდილი სისხლისმღვრელი ბრძოლების მიუხედავად, კვლავ მტკიცე და ურყევია ჩვენი მამაცი წითელი არმია, ჩვენი საზღვაო და საჰაერო ფლოტი, რომლებმაც შეიძინეს უდიდესი სამხედრო გამოცდილება და რომლებიც დღითიდღე ივსებიან, ძლიერდებიან ახალ-ახალი ძალებით. გაორკეცებული და გასამკეცებული ნაყოფიერებით მუშაობენ ჩვენი სამრეწველო საწარმოები, ჩვენი ტრანსპორტი, ჩვენი სახალხო მეურნეობის ყველა დარგი, რომლებიც განუწყვეტლად ჰკვებავენ, შეუფერხებლად ასაზრდოებენ ჩვენს ფრონტს.

სერიოზული საფრთხე, რომელიც ჩვენს საყვარელ სამშობლოს მოელის, საფრთხე, რომელიც ემუქრება ჩვენს თავისუფლებას და ჩვენს მომავალს, გვავალებს დავძაბოთ მთელი ჩვენი ძალ-ღონე, გამოვიჩინოთ უფრო მეტი დარაზმულობა და ორგანიზაციულობა ყველგან და ყველაფერში, რათა უზრუნველვყოთ დიადი სამამულო ომის ფრონტი მილიონი და მილიონი ახალი კვალიფიციური მეომრით, დიდძალი იარაღ-საჭურვლით, ულეველი ტანსაცმლით და სასურსათო პროდუქციით.

ყოველმა საბჭოთა პატრიოტმა თავდაუზოგველად უნდა აკეთოს თავისი საქმე! ერთი წუთითაც არ უნდა მოადუნოს საბრძოლო ნებისყოფა, ოდნავაც არ შეასუსტოს რწმენა ჩვენი საბოლოო გამარჯვებისა.

ავლაგმოთ პროვოკატორები, მხდალები, პანიკიორები, მოჩურჩულენი, რომლებიც ავრცელებენ რა ჭორებსა და ყალბ ცნობებს, ლამობენ არევდარევა შეიტანონ ჩვენს რიგებში, რომ ამით დასცენ საბჭოთა მოქალაქის შრომისა და ბრძოლის უნარი. დაუნდობელი ბრძოლა გამოვუცხადოთ ჩვენი მოსისხლე მტრის ნეფსითი თუ უნებლიე აგენტებს! ვიდგეთ შეურყევლად ჩვენს პოსტზე და სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე დავიცვათ საბჭოთა წმინდა მიწის ყოველი მტკაველი.

მედგრად და შეუპოვრად წინ! გამარჯვება ჩვენ დაგვრჩება, რადგან ჩვენს წმინდა ომს ფაშისტ-ბარბაროსების წინააღმდეგ მეთაურობს მრავალ ბრძოლაში გამობრძმედილი, სოციალიზმის გამარჯვებათა ორგანიზატორი დიდი **სტალინი.**

ოცნება გმირზე

დავით გაჩეჩილაძე

ცაზე მთვარეა და ძინავს სოფელს,
სჩანან სერები ნისლით ფარული,
მაგრამ არ ხუჭავს თვალს არასოდეს
მშობელის გრძნობა და სიყვარული.

იგი ბუხართან, თმაშენაერცხლი
ზის, გამალებით წინდის ჩხირს არხევს;
ბუხრის სიღრმეში გუზგუზებს ცეცხლი
და ეშუქება მოხუცის სახეს.

შრომობს, მოძრაობს თითები სწრაფი,
უნდა შვილისთვის მოქსოვოს წინდა.
ჩხირს მთრთოლვარებით აჰყვება ძაფი,
ისე, ვით სხივი და სითბო წმინდა.

ქსოვს და დუმილში დედის ოცნება
შვილს ბრძოლის ველზე თავს დაფრთხიალებს:
იქ შავი კვამლით ცა იმოსება
და ქვემეხების ლულა გრიალებს.

იქ, სადაც წყდება სამშობლოს ბედი,
იბრძვის სიცოცხლე ულამაზესი,
და აი, ნისლში თვალები დედის
თითქო უცქერის პირმშოს ალერსით.

თითქოს უცქერის, რომ მისი ვაჟი
მტრის ჯარებს უტევს ხიშტმომართული,
და სასტიკ ბრძოლის მქუხარებაში
მისი ყიჟინაც ისმის ქართული...

ო, მართლა ესმის გმირული ვაშა,
ცა ღიმნაცვარი ოქროპირია.
გმირია?—ელავს რიჟრაჟის ფარჩა
და ტყე ჩურჩულებს... დიახ, გმირია..

გმირია, ფშვინავს ბალახი წყნარად,
შემუსრა მტერი და. მუხანათი...
გმირია, გრგვინავს მთაში თუ ბარად,
გმირია, რეკავს კრემლის საათი.

— ჰო, შვილო, ეგრე, მტერი გათავდეს,
იბრძოლე, გახდი კაცი ქებული...
ამბობს, ისწორებს დედა სათვალეს
შვილზე მღელვარედ ჩაფიქრებული.

უძილო შუბლზე ხელს გადაისვამს,
და კვლავ შეარხევს წინდის ჩხირს ფრთხილად,
გათენებულა, ვარდისფერ ნისლად
უკვე სარკმელში შემოდის დილა.

არ იღლებიან თითები სწრაფი,
უნდა შვილისთვის მოქსოვოს წინდა,
და წინდის ჩხირზე იხვევა ძაფი
ისე, ვით სხივი და სითბო წმინდა.

ხალხთა უძლეველი საჩდალი

გეს. ულენტი

„ელვისებური დარტყმის“ ვერაგული სტრატეგიის გაკოტრებისა და ჩვენი სამშობლოს წინააღმდეგ მთელი კაპიტალისტური სამყაროს „ჯვაროსნული ლაშქრობის“ გეგმების ჩაშლის შემდეგ ფაშისტი აგრესორები ახლა თავიანთ იმედებს იმაზე ამყარებენ, რომ გასტეხონ საბჭოთა ხალხის მორალური სიმტკიცე, შეარყიონ მისი ფოლადისებური ნებისყოფა და რწმენა მუხანათ მტრებზე გამარჯვებისა.

აქეთკენ არის მიმართული ჰიტლერის ურდოების უკანასკნელი გაცოფებული იერიშები—სასიკვდილოდ დაჭრილი აფთარის ეს განწირული და უაზრო, მაგრამ ამდენადვე დაუნდობელი, მწავავე და სახიფათო ნახტომები.

მაგრამ კაცობრიობის ამ უბოროტესი მტრების ეს უკანასკნელი ანგარიში კიდევ უფრო უბადრუკია და უიმედო. შეუძლებელია დევგმირი საბჭოთა ხალხის დაშინება. ვერავითარი დანაკლისი და მსხვერპლი, რაგინდ მძიმე და მწავავე არ იყოს იგი, ვერ გაბზარავს ჩვენი სამშობლოს ხალხთა პატრიოტული ერთსულოვნების რკინის კედელს, ვერ შეანელებს ჩვენ შეგნებას, რომ მტრის ყოველი წარმატება მხოლოდ ეპიზოდია, მაშინ, როდესაც „მიხაკისფერი“ საშინელების განადგურება და ჩვენი წმინდა სამართლიანი საქმის გამარჯვება ისტორიულ აუცილებლობას წარმოადგენს.

ბევრი უეჭველი საფუძველი მოეპოება ჩვენს მებრძოლ ოპტიმიზმს: განუსაზღვრელია და დაუშრეტელი ჩვენი დიადი სამშობლოს ძლიერების წყაროები. უმაღლესი საკაცობრიო იდეალებისათვის მებრძოლი საბჭოთა ხალხი რაოდენობრივადაც შეუდარებლად აღემატება მძარცველური ინსტიქტებით ამოძრავებულ ფაშისტურ ბრბოებს. ჩვენ მოგვეპოება მტრებზე აშკარა უპირატესობა ნივთიერი რესურსებისა და ნედლეულის მხრივ. დიადი სამამულო ომის ამ მრისხანე დღეებში ჩვენთან არის მთელი მოწინავე კაცობრიობა — მსოფლიოს უძლიერესი სახელმწიფოები: თავისუფლების მოყვარული და დემოკრატიული ხალხების ერთიანი ფრონტი, გამსჭვალული ჰიტლერული გერმანიისადმი მრისხანე გულსიწყრომით და მისი განადგურების მგზნებარე მისწრაფებით.

მაგრამ ჩვენ მოგვეპოება კიდევ ერთი და უდიდესი, მტკიცე და შთამაგონებელი საწინდარი ჩვენი საქმის ძლევამოსილებისა, მოძალადე თავდამსხმელებზე ჩვენი უეჭველი გამარჯვებისა: დიადი სამამულო ომისათვის თავდადებულად ამხედრებულ საბჭოთა ხალხს წინ მიუძღვის დიდი სტალინი — მშრომელი ხალხის თავისუფლებისა და ბედნიერებისათვის მრავალ უმძაფრეს ბრძოლაში გამობრძმედილი გენიალური მთავარსარდალი, ხალხის საქმის უძლეველობის ეს დიდებული სიმბოლო.

სტალინი მშრომელი კაცობრიობის ცადაწვდილი და ფრთამედგარი საბრძოლო დროშაა:

„სტალინ, დროშა ხარ, წინ გვიძღვი,
ვიბრძვით, ვიმარჯვებთ შენითა,
სამოცი წლისაც ფრთამდგრად
დაგვბრუნავ თავზე ფრენითა, —
არწიეულ ყივილს არ გვაკლებ,
გვაფიზნლებ, გვრაზმავ რწმენითა“.

პოეტ გიორგი ქუჩიშვილის ამ სადა სტრიქონებში, ხალხური ლექსის მოტივებზე აწყობილ ამ წრფელ სიტყვებში განსახიერებულია ჩვენი ხალხის აზრი და რწმენა თავისი უსაყვარლესი ბელადისა და მეთაურისადმი.

სტალინი მშრომელი ხალხის გამარჯვებათა გენიალური სტრატეგია. „მისი ცხოვრების ისტორია—საშინელ სიძნელეების წყებაზე გამარჯვებათა განუწყვეტელი წყებაა“,—სწერდა ანრი ბარბიუსი. და მართლაც, ოთხ ნახევარი ათეული წლის განმავლობაში, ჩვენი გმირი მუშათა კლასის რევოლუციური ბრძოლის მთელი ისტორიის მანძილზე სტალინი ყოველთვის მეთაურობდა მშრომელი ხალხის ძლევამოსილ იერიშებს მისი უბოროტესი მტრების წინააღმდეგ.

იგი მოვიდა ქვეყნად, როგორც ხალხის საუკეთესო შვილთა მარადიული ოცნებისა და მოლოდინის ხორცშესხმა. მის გიგანტურ პიროვნებაში თითქოს დაგროვდა და მოზღვადა ყოველი დროის და ყოველი ქვეყნის ჩაგრულთა პროტესტი და მრისხანება მონობისა და უსამართლობის სამყაროსადმი:

„შოლტის, სახრის ქვეშ ყმა მოლუნული,
გლადიატორი ვეფხვის მრჩოლელი,
ხანძარმტყორცნელი აჯანყებული,
მტარვალზე ბოლმაშეურჩომელი
აზრის მოწამე, ცეცხლში დამწვარი,
მუშა გაფცქვნილი, მინდვრის მთესველი,
მონა, ბოგანო და გაყიდული —
ყველანი იყვნენ ამ ყრმის ფესვები“.
(გიორგი ლეონიძე).

სიჭაბუკის წლებიდანვე მგზნებარედ და რაინდულად გადაეშვა იგი დიადი კლასობრივი ბრძოლების ქარცეცხლში და, როგორც მასების გენიალური ორგანიზატორი, უშიშრად შეეჭიდა მემამულურ-კაპიტალისტური ტირანიის ბნელსა და ტლანქ ციხე-სიმაგრეს:

„არ აშინებდა ციხე ზვიადი,
რომ დალეწავდა, კარგად იცოდა,
ნათელ მომავლის მწველ განთიადით,
ვით სინამდვილით, იგი იწოდა“.
(ვალ. გაფრინდაშვილი).

თვითმპყრობელური რეაქციის ვერავითარმა რეპრესიამ—საპყრობილემ, გადასახლებამ ვერ შებორკა უკვდავი ლენინის ეს უპირველესი თანამებრძოლი თავის წინმსვლელობაში დაუცხრომელი რევოლუციური ბრძოლის ფართო და სახელოვან გზაზე.

მწერალმა შალვა დადიანმა ერთგვარი სიმბოლიური და განზოგადოებითი ძალის სურათში გადმოგვცა ამხანაგ სტალინის ეს შეუპოვარი და შეუდრეკელი ჭიდილი სუსხიან რეაქციულ გარემოცვასთან:

„გარეთ ბორგავდა და ღრიალებდა სასტიკი ქარი, თოვლს აყრიდა ყოველსავე და მყისვე იქვე ჰყინავდა.

დგებოდა კორიანტელი და თითქო ჯოჯოხეთური თარეშიაო, ამ გამყინავ თოვლს მტვერს აყრიდა მიდამოს: ზესკნელიდან, ქვესკნელიდან, გარესკნელიდან.

თითქო ხორცელს არავის შეეძლო ამ ქარბუქში თავის გატანა.

ის
მიდიოდა.
თავდახწეული და თავაწეული.
მიდიოდა გავსილის ნაბიჯით, მტკიცედ, შეურყეველად“.

ამგვარი უშიშარი და ყოვლისდამძლევი ბრძოლების შედეგად ლენინთან ერთად მოაპოებინა დიდმა სტალინმა ჩვენს ხალხს უდიდესი საერთაშორისო ისტორიული მნიშვნელობის გამარჯვება, გამოსჭედა რა ბოლშევიკების უძლეველი პარტია, მოამზადა და განახორციელა რა ოქტომბრის დიადი სოციალისტური რევოლუცია:

„გამოზარდა შვილებრ გმირთა გუნდები,
ესარჩლება ერებს, ყველა ჩაგრულებს,
დაუშსხვრია მონებს რკინის ხუნდები
და აუხსნა ენა ბაგეაკრულებს.
ქვეყნებს ასე ვინც მზესავით ანათებს,
სტალინია — მუხა ფესვებ-მაგარი.
სტალინია — ებრძვის კვლავ მუხანათებს,
რომ დაიცვას ხალთა ნაამგარი“.
(რაჟდენ გვეტაძე).

სამოქალაქო ომის მრისხანე წლებში ყველაზე მძიმე და საპასუხისმგებლო ფრონტებზე პარტია და დიდი ლენინი ყოველთვის თავის სტალინს ჰგზავნიდნენ და სტალინის ხელმძღვანელობა ყოველთვის გარანტია იყო ჩვენი ახალგაზრდა რესპუბლიკის ძალთა გამარჯვებისა კონტრრევოლუციური გენერლებისა და ინტერვენტების არმიების ბევრად უფრო მრავალრიცხოვან და უკეთ შეიარაღებულ ძალებზე.

ცარიცინის ფრონტზედაც, პეტროგრადთანაც, სმოლენსკთანაც, ეიტომირთანაც—სამხრეთის ფრონტებზედაც, ყველგან სტალინმა ფოლადისებური სიმტკიცე შთაბერა რეაქციულ სამყაროს მოციქულთა წინააღმდეგ სასტიკი ბრძოლებისათვის ამხედრებულ მასებს. ღრმა ისტორიული სამართლეა ჩაქსოვილი პოეტ ილო მოსაშვილის სიტყვებში, რომლითაც იგი ბელადს მიმართავს:

„შენი აზრი და არწივის თვალი
ბებერი ქვეყნის ნაპირებს არღვევს,
შენ კლდის სიმტკიცე მიეცი, სტალინ,
მილიონების კუნთებს და ძარღვებს.
შენ სიყრმიდანვე მზისთვის იდავე,
ანთე ბრძოლები უსასტიკესი
და დიდ ოქტომბრის ცეცხლის მზიდავი
ქვეყნიერების ღერძად იქეცი“.

როცა მშრომელმა კაცობრიობამ თავისი უდიდესი მასწავლებელი ლენინი დაჰკარგა, ხალხმა დიდი სტალინისაკენ მიაპყრო იმედით აღსავსე გული და თვალი. და სტალინის ფოლადისებურ ხელში აღმართულმა ლენინიზმის უძლეველმა დროშამ ახალი გამარჯვებებისაკენ დასძრა მილიონები.

ლენინის დაკრძალვის ისტორიული დღეებისადმი მიძღვნილი მოთხრობის ფინალურ სურათში დემნა შენგელაიამ აღგვიწერა, თუ როგორის რწმენით შესცქეროდა საბჭოთა ხალხი ამ მძიმე ისტორიულ წუთებში ლენინის მავზოლეისთან ტრიბუნაზე გადმომდგარ სტალინს:

„ხალხი უცქეროდა მას და სჯეროდა, რომ წუთით შეტორტმანებული ამაყი დროშა კომუნიზმისა საიმედო ხელშია. ეს ხელები ცაშია ამართული და აფრიალებული დროშა ფართჭალებს. მაღლა ფრთაგაშლილ არწივივით“.

მას შემდეგ დიდი სტალინის უშუალო სარდლობით საბჭოთა ხალხებმა რაინდულად დასძლიეს მრავალი მძიმე დაბრკოლება. გააცამტვერეს ყოველი ჯურის აშკარა თუ შენიღბული მტერი და აღმართეს სოციალიზმის გიგანტური და ბრწყინვალე შენობა.

სტალინური მეგობრობის დუღაბით შემჭიდროებულმა საბჭოთა ხალხების ერთიანმა დიადმა ოჯახმა ნამდვილად თავისუფალი და მზიური ცხოვრება მოიპოვა, ცხოვრება, რომელიც მეტყველ სარკესავით აღბეჭდილია სტალინის ხელით დაწერილ თავისუფლებისა და დემოკრატიის დიად ხარტიაში. სტალინი არის ჩვენი ხალხების თავისუფლებისა და ბედნიერების შემომქმედი:

„იგი ქვეყნების ბედის სარდალი,
კაცთა უკეთეს მიზნის მსახური,
მან მოიტანა ქვეყნად მართალი
თავისუფლება და გაზაფხული“.
(ირაკლი აბაშიძე).

სტალინის უსაყვარლესი სახელი იქცა მშრომელი კაცობრიობის ნუგეშად და სიამაყედ. მდიდარი ისტორიული გამოცდილების შედეგად ხალხი გაიმსჭვალა იმ აზრით, რომ მხოლოდ სტალინურ გზას მივყეოვართ გამარჯვებისა და სოციალური ცხოვრების სრულყოფისაკენ. უმაგალითო ერთსულოვნებით, სიყვარულით და ერთგულებით დაირაზმა მრავალეროვანი საბჭოთა ხალხი თავისი სტალინის გარშემო. პოეტის სიტყვებით თითქოს თვით ხალხი მიმართავს ბელადს:

„ჩვენ შენთანა ვართ, შენი თვალებით
გაჭრილ, გაკაფულ გზას არ ავსცდებით,
ჩვენ გვასაზრდოებს შენი სიტყვები,
როგორც თავთუხის პურის მარცვლები.
მილიონების აზრი, განცდაა
შენი აზრი და შენი განცდები.
ვიბრძვით უმაღლეს ცხოვრებისათვის
შენ ჩვენთანა ხარ, არ დავმარცხდებით“.
(ალიო მაშაშვილი).

სტალინის წინამძღოლობით ჩვენმა ქვეყანამ სასწაულებრივად გადალახა ყველა სიძნელე და წინააღმდეგობა. აქიტომაც ურყეევად სჯერა ჩვენს ხალხს, რომ სადაც სტალინია, იქ გამარჯვება აუცილებელია. ხალხის ეს რწმენა გამოხატულია იოსებ გრიშაშვილის სიტყვებში:

„შენ ერთი დაკვრით გვიჩვენე მარჯვედ
ის, რაც აქამდე არვის ენახა,
მჯერა, ყოველთვის იქ გავიმარჯვებთ,
სადაც შენა ხარ, სადაც შენა ხარ“.

ქართული პოეზია, როგორც საბჭოთა ხალხის საუკეთესო აზრებისა და სურვილების გამოხატულება უმღერის სტალინს — ხალხის ბედნიერებისა და თავისუფლებისათვის ძლევამოსილი ბრძოლის მესვეურს. მსოფლიოს ჩაგრული და წამებული ხალხების ადამიანური ცხოვრების პერსპექტივა უშუალოდ არის დაკავშირებული დიდი სტალინის სახელთან. ამიტომ მიმართავს პოეტი კონსტ. ჭიჭინაძე ხალხთა ბრძენსა და უძლეველ ბელადს:

„აგმაღლებია გული დიადი
და იასკეცებ ძარღვებში ლონეს,
რომ დაანახო ხვალ განთიადი
ილაჯგაწყვეტილ მსოფლიო მონებს“.

ქართულ პოეზიაში მკაფიო გამოხატულება ჰპოვა ქართველი ხალხის უსაზღვრო სიამაყემ და კმაყოფილებამ, რომ მის მიწაზე, წინაპართა სისხლით მორწყულ მიწაზე წარმოშობილი გმირი მეთაურობს მთელს მსოფლიოში ბნელეთის დასამხობად გაჩაღებულ ბრძოლას:

„ქართლის მიდამოვ, გმირთა სისხლით ხარ
პოხიერი,
და შენს წიაღში კვლავ მედგარი სული
გუგუნებს.
შენში შობილი გმირით ღელავს ეს
საუკუნე,
და წყვდიადს ფერფლავს მისი ცეცხლის
ალი ძლიერი“.
(ხარატ. ვარდოშვილი).

ჯერ კიდევ ჩვენს მიწა-წყალზე მტერთა ურდოების თავდასხმამდე, მშვიდობიანი მშენებლობის წლებში საბჭოთა ხალხმა კარგად იცოდა, რომ თუ ჩვენს ქვეყანას ხიფათი მოელინებოდა მტრული ბანაკიდან, დიდი სტალინი ძლევამოსილი ბრძოლისათვის დაძრავდა თავის გარშემო განუყოფელად შემჭიდროებულ თავდადებულ მებრძოლთა რიგებს:

„მაშინ, სტალინო, შენ აიწევ ზევით, სულ
ზევით
და მთელს მსოფლიოს გადასძახებ კაცი
ვეება
და შორს მინდვრებზე, ტრამალებზე,
დროშების რხევით
დაიძვრებიან არმიები ცოცხალ
ტყეებად,“—

სწერდა პოეტი დავით გაჩეჩილაძე ბელადისადმი მიმართულ ლექსში. და მართლაც, ბელადის პირველსავე დაძახებაზე დაიძრნენ ეს არმიები. ისინი ეხლა ვეებერთელა სივრცეზე გაშლილი ბრძოლის ველის ყოველ უბანზე თავისი სისხლით სჭედენ არა მარტო ჩვენი ხალხების, არამედ მთელი მსოფლიოს ბედს. ამ დიად არმიას სტალინი მეთაურობს. იგი ფაშისტურ ბარბაროსებისაგან მთელი კაცობრიობის ხსნისა და ბედნიერების დიადი სიმბოლოა.

მთელი მოაზროვნე მსოფლიოს, მთელი ქვეყნის საუკეთესო ნაწილის აზრი და რწმენა გამოსთქვა ლიონ ფეიხტვანგერმა დიადი სამამულო ომისათვის ამხედრებული საბჭოთა ხალხისადმი გამოგზავნილ მისალმებაში: „ჩვენ, ვინც ვიცნობთ საბჭოთა ხალხს, დარწმუნებულნი ვართ, რომ თავისი ძლიერი და ბრძენი ბელადის ხელმძღვანელობით, ორივე ანგლო-საქსონურ ხალხებთან კავშირში საბჭოთა ხალხი სამუდამოდ დაამარცხებს ნაციზმს“. ეს არის მთელი პროგრესიული კაცობრიობის სურვილი და იმედი.

დიადი სამამულო ომის მგზნებარე დღეებში მთელი ჩვენი ხალხისაგან ჩვენი უძლეველი სარდალისადმი მიძღვნილ წრფელ ჰიმნად ჟღერს სიმონ ჩიქოვანის სიტყვები:

„უკლებლივ გული მიიღე ჩვენი,
და გადაადნე მამულის რკალი,
ხარ გამარჯვების შემქნელი ბრძენი,
სარდალო, რკალო, უდრეკო სტალინ“.

ამ ჰიმნში გაერთიანებულია საბრძოლო თავგანწირვაც და გამარჯვების ურყევი რწმენაც. ამ რწმენით იბრძვის დევგმირი საბჭოთა ხალხი. ამ რწმენით მოიპოვებს იგი მსოფლიო ისტორიულ გამარჯვებას თავის უბოროტეს მტერზე — გერმანულ ფაშიზმზე.

თბილისის ამხ. ბერიას სახელობის რაიონის მუშა-მოსამსახურეთა ერთერთი ასეული სამხედრო მეცადინეობაზე. პირველ რიგში მარცხნიდან მარჯვნივ: მწერლები ირაკლი აბაშიძე, კონსტანტინე ლორთქიფანიძე, კარლო კალაძე, სიმონ ჩიქოვანი, ილო მოსაშვილი.

ფოტო რ. აკოფოვისა

„ბაგვაღიონი მიდის დასავლეთისკენ“

წერილი მოსკოვიდან

საბჭოთა ხალხის დიადი სამამულო ომის სასახელო და მრისხანე დღეებია აღბეჭდილი გიორგი მდივნის პიესაში „ბატალიონი მიდის დასავლეთისკენ“, რომელიც ახლახან დასდგა მოსკოვის კამერულმა თეატრმა. ძძვიდობიანად სცხოვრობს ქვეყანა რკინისგზელის, მემანქანის გიორგი გიგაურის ოჯახი. მაგრამ აი გაისმა სამშობლოს ღაცვისაკენ მომწოდებელი ხმა და ძალი ოჯახი სტოვებს მშობლიურ კერას მზიურ საქართველოში. ორი ვაჟი მოქმედი არმიის ერთერთ ნაწილში მიდის: ერთი — კაპიტნად, მეორე — სერჟანტად, ხოლო მამა და უმცროსი ვაჟის საცოლე მარინა (მარინა პოლიტხელია) ფრონტის პირა ზოლში მიდიან. სამხედრო ხელმძღვანელობა ფრონტზე იმ ბატალიონს, რომელსაც უმფროსი ვაჟი მეთაურობს, მეტად მნიშვნელოვან ამოცანას ავალებს — მტრის ცეცხლქვეშ სტრატეგიულად მეტად მნიშვნელოვანი ხიდის აღდგენას. მთელი ძალონის დაძაბვით, ძმიმე მსხვერპლის მიუხედავად, ბატალიონი წარმატებით ასრულებს ამ დავალებას. და როცა ხიდი უკვე აღდგენილია, ძმები მოულოდნელად ხვდებიან თავიანთ მამას და მარინას, რომელთაც მიჰყავთ საომარი მასალით დატვირთული მატარებელი დასავლეთისკენ. იქითკენვე მიეშურება ბატალიონი, რომ განაგრძოს ბრძოლა მოწინააღმდეგესთან. მთელი ოჯახი იბრძვის ფრონტზე საზიზღარი ფაშიზმის გასანადგურებლად და გამარჯვების მოსაპოებლად. ამ გამარჯვებას ერთსულოვანი თანამშრომლობით სჭედენ საბჭოთა კავშირის ყველა ეროვნების წარმომადგენელნი. ტყუილად კი არ არიან ბატალიონის შემადგენლობაში ყველა მოძმე ხალხის შვილები — რუსი და უკრაინელი, ქართველი და ებრაელი, ბელორუსი და ლიტველი. ფაშისტ დამპყრობლებთან გმირულ ბრძოლაში მთელი საბჭოთა ხალხის ერთიანობა, რომლის ჩინებულ მაგალითებს გვიჩვენებს დიდი სამამულო ომის ყოველი დღე, ჩვენი გამარჯვების საწინდარია.

ასეთი დასკვნა გამომდინარეობს გ. მდივნის პიესიდან.

პიესაში მრავალი დაძაბული დრამატიული სცენაა, რომლებსაც ზოგჯერ კომედიური მომენტები სცვლიან განსაკუთრებით დიდ მთაბეჭდილებას ახდენს სცენა გერმანელთა შტაბში, თუმცა ეს სცენა სიუჟეტურად რამდენადმე დაშორებულია პიესის მთლიან ხაზს. ტყვედ ჩავარდნილ წითელარმიელს გერმანელი კაპიტანი სიცოცხლის შენარჩუნებას ჰპირდება, თუ ის ოავის თანამემამულე, უკრაინელებს ფაშისტების მიერ ნაკარნახევი სიტყვები მიმართავს. წითელარმიელი თანხმდება, მაგრამ როდესაც მიკროფონთან მივა, მისი ბაგიდან გაისმის საზიზღარ ფაშისტებზე შურისძიებისკენ მომწოდებელი მრისხანე ხმა. გმირმა წითელარმიელმა დანამდვილებით იცის, რომ ამისთვის მას ტანჯვა და მოწამებრივი სიკვდილი მოელის, მაგრამ არაფერს არ შეუძლიან მოსდრეკოს საბჭოთა პატრიოტის სიმამაცე.

მიუხედავად ამ და ზოგიერთი სხვა სცენის დრამატიზმისა, რომლებიც წარმოგვისახავენ გულადი მეომრების თავგანწირულებას, მთლიანად გ. მდივნის პიესა გამსჭვალულია სიცოცხლის სიყვარულით, ნათელი ოპტიმიზმით, გამარჯვების ურყევი რწმენით.

პიესის ასეთი ხასიათი ჩინებულად განასახიერა კამერულმა თეატრმა ა. ი. თაიროვის დადგმით და ბრწყინვალე აქტიორული შესრულებით. მთელს წარმოდგენას, რომლის ყოველი მომენტი გვაღელვებს იმით, რომ იგი დღევანდელ დღეს ასახავს, ძალიან მძაფრად განიცდიან მაყურებლები, რომელთა შორისაც არიან წითელარმიელები, მეთაურები, სამხედრო ფორმაში გამოწყობილი ქალიშვილები. მხურვალე ტაში, ზოგჯერ მხიარული სიცილი, ხოლო ზოგჯერ თვალზე მომდგარი ცრემლი,—აი ის ჯილდო, რომელიც მოსკოვის მაყურებლებისგან ავტორმა და თეატრმა დაიმსახურეს.

ა. ფევრალსკი.

ლენინგრადის მისადგომების ერთ-ერთს უბანზე ჩვენი გმირი მესანგრენი ამაგრებენ პოზიციას. (საკდესის ფოტოქრონიკა).

თათბირი საესტრადო რეპერტუარის საკითხებზე

მწერალთა კავშირის აგიტაციისა და პროპაგანდის განყოფილებამ მოიწვია მწერალთა ფართო თათბირი, რომელზედაც განხილულ იქნა საკითხი იმის შესახებ, თუ რამდენად აქტიურად მონაწილეობენ ქართველი მწერლები ესტრადის რეპერტუარის შექმნაში, რამდენად დროულად ეხმაურება ქართული ესტრადა სამამულო ომს.

ესტრადის რეპერტუარის საკითხებმა ცხოველი ინტერესი გამოიწვიეს. აზრთა გაცვლა-გამოცვლაში მონაწილეობა მიიღეს შ. დადიანმა, ს. ჩიქოვანმა, ი. მოსაშვილმა, კ. კალაძემ, ი. გრიშაშვილმა, ი. ვაკელმა, ს. ეულმა, ს. შანშიაშვილმა, გ. ბუხნიკაშვილმა, ს. წვერავამ ნ. ჩაჩავამ, რ. ქორქიამ, ს. ერთაწმინდელმა.

ორატორთა სიტყვებიდან გამოირკვა, რომ ქართულმა ესტრადამ ჯეროვნად ვერ გარდაქმნა თავისი მუშაობა. თეატრალური სანახაობის ეს ყველაზე უფრო მასობრივი, პორტატული სახეჯერ კიდევ სათანადოდ ვერ ეხმაურება სამამულო ომის საკითხებს. ესტრადის მსახიობთა რეპერტუარი უმთავრესად არაკვალიფიციურ ავტორთა მიერ იწერება, ამიტომ ეს რეპერტუარი ძალზე მოისუსტებს მხატვრული თვალსაზრისით. მიუხედავად იმისა, რომ მრავალ ქართველ საბჭოთა მწერალს აქვს სურვილი და უნარი ყოველდღიური მონაწილეობა მიიღოს ესტრადის რეპერტუარის შექმნაში, დღემდე ეს მწერლები ხელოვნების საქმეთა სამმართველომ ვერ ჩაბა მუშაობაში, ვერ გამოიყენა სათანადოდ.

მწერალთა თათბირმა საჭიროდ სცნო, მიღებულ იქნას კონკრეტული ზომები ესტრადის რეპერტუარის გამრავალფეროვნებისათვის, ლიტერატურული ტექსტების შექმნაში კვალიფიციური ლიტერატურული ძალების ჩაბმისათვის. თათბირმა აირჩია სპეციალური კომისია ი. ვაკელის (თავმჯდომარე), ი. გრიშაშვილისა და ნ. ჩაჩავას შემადგენლობით, რომელსაც დაავალა — შეიმუშაოს ღონისძიებანი ესტრადისათვის მაღალმხატვრული თანამედროვე რეპერტუარის შესაქმნელად.

ᲩᲬᲔᲠᲐᲚᲗᲐ ᲑᲠᲘ�გᲐᲓᲐ ᲠᲐᲓᲘᲝᲨᲘ

სამამულო ომის პერიოდში მხატვრული აგიტაციის ისეთი ელასტიური საშუალება, როგორიც არის რადიო, უფრო რაციონალურად უნდა იქნას გამოყენებული. ამ გარემოებას განსაკუთრებული ყურადღება მიაქცია საქართველოს მწერალთა კავშირის საagიტაციო-საპროპაგანდო განყოფილებამ და პრეზიდიუმში დასვა საკითხი რადიოში მწერლების მუშაობის გაძლიერების შესახებ. ამ საკითხზე მოხსენებით გამოვიდა ამხ. სიმ. ჩიქოვანი. მოხსენების შემდეგ ილაპარაკეს შ. დადიანმა, ირ. აბაშიძემ, ლეო ქიაჩელმა და ს. წვერავამ. საქართველოს რადიოგადაცემათა კომიტეტის წარმომადგენლებმა პ. აბრამიამ და დარსაველიძემ პრეზიდიუმს გააცნეს ლიტ-მუსიკალური და საბავშო გადაცემათა სექტორის სექტემბრის მუშაობა. საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის პრეზიდიუმმა რადიოში მუდმივ სამუშაოდ გამოყო მწერალთა ბრიგადა ბეს. ჟღენტის (ბრიგადის ხელმძღვანელი), სანდრო შანშიაშვილის, როდიონ ქორქიას, იონა ვაკელის, ვასო გორგაძის და მიქელ პატარიძის შემადგენლობით. ბრიგადამ სამი დღის ვადაში უნდა წარუდგინოს სააგიტაციო-საპროპაგანდო განყოფილებას თავისი მუშაობის გეგმა.

ᲓᲘᲓᲘᲠᲐᲯᲣᲠᲘᲡᲣᲚᲘ ᲓᲘᲚᲐ

საქართველოს საბჭოთა მწერლების სააგიტაციო-საპროპაგანდო განყოფილებამ კვირას, 5 ოქტომბერს, წიოელი არმიის სახლში მოაწყო ლიტერატურული დილა მეთაურებისა და უფშემადგენლობის ბავშთათვის. დილაში მონაწილეობა მიიღეს მწერლებმა ნინო ნაკაშიძემ, ი. გრიშაშვილმა, როდიონ ქორქიამ, ილია სიხარულიძემ და ბორის სერებრიაკოვმა.

„ᲡᲐᲛᲨᲝᲑᲚᲝ ᲛᲝᲒᲕᲘᲜᲝᲓᲔᲑᲡ“

ლენინგრადში ამ სახელწოდებით გამოვიდა წიოელი არმიის გმირულ ბრძოლაზე, ჩვენი მამაცი მეომრებისა და პარტიზანების გმირობაზე დაწერილი მოთხრობების, ნარკვევებისა და ლექსების ორი კრებული. კრებულში მოთავსებულია ცნობილი მწერლების მ. ზოშჩენკოს, ვ. კავერინის, ბ. ლავრენევის, ბ. საიანოვის, ნ. ტიხონოვის და სხვა ლენინგრადელ მწერლების ნაწარმოებები. ამ დღეებში გამოვა მესამე კრებული. ცალკე წიგნებად ქვეყნდება აგრეთვე ლენინგრადელი მწერლების მიერ მხატვრულად დამუშავებული სამამულო ომის ეპიზოდები.

„ᲞᲝᲚᲘ ᲓᲐ ᲕᲘᲠᲯᲘᲜᲘ“

საბლიტგამმა გამოსცა ქართულ ენაზე ფრანგ კლასიკოსის ბერნარდენ დესენპიერის რომანი „პოლი და ვირჯინი“, რომელიც სთარგმნა ფრანგულიდან იროდიონ ქავეარაძემ.

წიგნს წამძღვარებული აქვს გერონტი ქიქოძის წინასიტყვაობა.

წიგნი შეიცავს 146 გვერდს და ღირს 7 მანეთად.

ლეიტენანტ კლეზოვიჩის ქვედანაყოფის ნაღმტყორცნელნი მიიწევენ ახალ საბრძოლო პოზიციაზე. (საკდესის ფოტოქრონიკა).

საქ. კინო-სტუდიის ორი ახალი ფილმი

საქართველოს კინო-სტუდიამ დაამთავრა სამამულო ომის თემაზე დაწერილი სცენარების მიხედვით ორი მოკლემეტრაჟიანი მხატვრული ფილმის გადაღება. 8 ოქტომბერს ორივე ეს ფილმი კინო-სტუდიამ უჩვენა საზოგადოებრივი ორგანიზაციების და პრესის წარმომადგენლებს. ერთი მათგანი „ფორპოსტი“ დადგმულია რეჟისორ კ. მიქაბერიძის მიერ, ივ. პერესტიანის სცენარის მიხედვით, ხოლო მეორე — „რკინიგზის საგუშაგოზე“ დადგმულია კ. ლორთქიფანიძისა და ი. მოსაშვილის სცენარის მიხედვით რეჟისორ ჯალიაშვილის მერ.

ორივე ფილმი, რომლებიც მკაფიო, სადა და ხათელ ფაბულაზეა აგებული, შეიცავს მახვილ, დაძაბულ ეპიზოდებს და გვიჩვენებს საბჭოთა ადამიანის მაღალ იდეურ-მორალურ თვისებებს. ტექნიკურად ორივე ფილმები სუფთად არის გაკეთებული.

ყველაფერი ეს იძლევა საფუძველს ვიფიქროთ, რომ საქ. კინო-სტუდიის ეს პირველი ორი ნაწარმოები სამამულო ომის თემაზე მოიპოებს პოპულარობას საბჭოთა მაყურებელში.

ᲛᲒᲠᲫᲜᲝᲑᲘᲐᲠᲝᲑᲐ ᲓᲐ ᲡᲘᲡᲐᲡᲢᲘᲙᲔ

კონსტ. ფედინი

ყოველ ტყვე გერმანელს, როცა ეკითხებიან, გაქვს თუ რა რაიმე შეკითხვაო, პირველ ყოვლისა, სურს იცოდეს: შეატყობიებენ თუ არა ჩემს მშობლებს, რომ მე ტყვედ ვარო, ან როდის მომცემენ შინ წერილის გაგზავნის ნებასო. მრავალმა გერმანელმა ჯარისკაცმა, მით უფრო ოფიცერმა იცის, რომ არსებობს ძველი საერთაშორისო შეთანხმება, რომლის ძალითაც მემართი სახელმწიფოები ერთმანეთს უგზავნიან ტყვედ წაყვანილთა სიებს.

გერმანელები, რა თქმა უნდა, მზად არიან დაიცვან ეს საერთაშორისო შეთანხმება თავიანთი პირადი ინტერესების უზრუნველსაყოფად; ყველა დანარჩენი შეთანხმება მათ უარყვეს და უკუაგდეს, როგორც ისეთი, რომელიც ხელს უშლიდა და წინ ეღობებოდა ომის წარმოების მათ ბარბაროსულ წესებს. ისინი ტყვიასა და ყუმბარას უშენენ წითელ ჯვრის ჰოსპიტლებს და მატარებლებს, ბომბავენ დაუცველ ქალაქებს, სიცოცხლეს უსპობენ ბრძოლის ველზე დაჭრილ მებრძოლებს, სპობენ ბავშვებსა და ქალებს. ისინი ათასნაირ სისასტიკეს სჩადიან და ამ დროს არ ავონდებათ არავითარი კანონი და შეთანხმება. მაგრამ აი გერმანელი ჩავარდა ტყვედ და უმალვე გაახსენდა საერთაშორისო შეთანხმება: შეატყობინებენ თუ არა ჩემს მახლობლებს, რომ ცოცხალი გადავრჩი და ჯანსაღად ვარო.

ნათესავებზე და ახლობლებზე ეს მგრძნობიარე მზრუნველობა გერმანელთა ხასიათის ჩვეულებრივ თვისებას წარმოადგენს. მეოჯახეობა, მშობლიური კერისადმი გულმიდრეკილება, „სამშობლო“ — ამ სიტყვის ვიწრო გაგებით, ე. ი. სახლი, სადაც გერმანელი დაიბადა, წრე მისი მეგობრებისა, მეზობლებისა და ნათესავებისა, ქალაქი ანუ სოფელი, საიდანაც წარმოიშვა მისი ოჯახი,—აი გერმანული ყოფის საფუძველი. გერმანელის კავშირი თავის წრესთან მეტად მტკიცე და სენტიმენტალურია. ჩემს სიცოცხლეში მე არც ერთს ისეთ გერმანელს არ შეხვედრივარ, რომელიც თან არ ატარებდეს თავისი ნათესავებისა და მახლობლების ფოტო-სურათებს. ყოველი ახალი ნაცნობობა გერმანელისა სხვასთან იწყება იმით, რომ გერმანელი, საჭიროა ეს თუ არა, იღებს უბიდან თავისი მახლობელი ადამიანების სურათებს და სთხოვს ახალ გაცნობილს, ისიამოვნოს ამ სურათების ხილვით. ცოლშვილიანი გერმანელები უჩვენებენ თავიანთ ბავშვებსა და ცოლებს, უცოლოები — თავიანთ საცოლეებს. ზოგჯერ საცოლოს ფოტოსურათებთან ერთად უჩვენებენ წინანდელი საცოლეების ან ვინმე სხვის საცოლოს სურათებს. ამ კარგად შესწავლილი ფოტო-სურათების დათვალიერება ხდება არა გულგრილად, არამედ დიდი სიყვარულით და თვითკმაყოფილებით.

ტყვე გერმანელები ყოველთვის იხვეწებიან, დამიტოვეთ ფოტო-სურათები. ოჯახის წევრთა ამბის უცოდინარობა ყველაზე მწარე გრძნობაა, რომელიც მართლა აშინებს გერმანელ ჯარისკაცს. ამიტომ ტყვედ ჩავარდნილი გერმანელი ჯარისკაცი, როცა ის შიშსა და დაბნეულობას თავს აღწევს, პირველ ყოვლისა კითხულობს, შეატყობინებენ თუ არა მის მდგომარეობას ნათესავებს.

ეს სენტიმენტალობა გერმანელი ფილისტერის ხასიათში შეთავსებულია სისასტიკესთან, რომელიც მყღავნდება ოჯახურ ყოფაშიც და უფრო ფართო საზოგადოებრივ ურთიერთობაშიც. გერმანელი ფილისტერი სასტიკია თავისი ბავშვების მიმართ. მცირეწლოვანთა გაწკეპვლის და სხვა ფიზიკური სასჯელის გამოყენების ტრადიცია ფაშიზმის ბატონობის წლებში უფრო მეტად განმტკიცდა გერმანიაში, განსაკუთრებით გამოირჩევა გერმანელი ფილისტერი ულმობელობით თავის ხელქვეით პირის მიმართ. ჯარისკაცმა ეს ულმობელობა კარგად იცის თავისი ოფიცრის, მოჯამაგირემ თავისი „ხაზეინის“ და მოწაფემ თავისი მასწავლებლის მიხედვით.

მგრძნობიარობასთან სისასტიკის შეთავსება ფსიქოლოგისთვის კარგად ცნობილი, საკმაოდ ჩვეულებრივი თვისებაა. აცრემლება, გულაჩუყებულობა სჩვეოდათ და სჩვევიათ მტარვალებსაც და ჯალათებსაც.

რაც უფრო ღრმავდება ომი, მით უფრო მტკივნეული ხდება ეს მგრძნობიარე ადგილი გერმანელის ფსიქოლოგიაში. გერმანელ ჯარისკაცს თავისი ოჯახი ომის საშიშროებისათვის მიუღწევლად მიაჩნდა: ღრმა ზურგში ძლიერი ავიაციისაგან დაცულს ამ ოჯახს შეეძლო გულდამშვიდებით ეცადნა ქონების მოსახვეჭად წასულ ფაშისტ ბარბაროსისათვის, რომელიც უცხო შორეულ მიწა-წყალზე დახეტიალებს. ამასთან გერმანელი ჯარისკაცი ფიქრობდა, რომ ომი დიდხანს არ გაგრძელდებოდა. ერთი-ორი დარტყმა და მოსახვეჭად წასული მეომარი შინ დაბრუნდება, ნადავლით დატვირთული, და კვლავ დადგება მშვიდობიანი დრო, კვლავ აწკარუნდებიან ფოტო-აპარატები „კოდაკები“ და „ლეიკები“, კვლავ ახმაურდებიან მუხის მაგიდაზე ლუდის ჯამები და ასე გაგრძელდება ახალ ლაშქრობამდე, ცოლებისა და საცოლეებისათვის ახალი საჩუქრების მოსახვეჭად გამგზავრებამდე.

მაგრამ აი მოხდა პირველი გადამწყვეტი მოულოდნელობა: ომი ერთიორი დარტყმით არ გათავდა, ომი არ გათავდა არც ორი-სამი დარტყმით. ომი გრძელდება დროსა და თვალუწვდენელ სივრცეში. დიალ სწორედ იმ „სივრცეში“, რისთვისაც გერმანია, ჰიტლერის პროგრამით, იბრძოდა და იბრძვის და რაც ასე სწრაფად ნთქავს და ჩანთქავს ამ სივრცის დასაპყრობად დაძრულ მთელ გერმანულ ძალას.

მე შევეკითხე ერთს ტყვე გერმანელ ოფიცერ-პილოტს:

— თქვენის აზრით, დიდხანს გაგრძელდება ომი საბჭოთა კავშირთან?

— ჩემის აზრით... მე ასე ვფიქრობ, რომ დიდხან არ გაგრძელდება.

— მაინც რამდენხანს?

— ორ თვეს, შეიძლება სამსაც.

— შემდეგ რა იქნება?

— ზავს დავდებთ.

— რას ნიშნავს ზავს დავდებთ? თქვენის აზრით, რუსეთი ქედს მოიხრის?

ტყვე გერმანელმა ჩაიღრუტუნა:

— არა, რას ბრძანებთ!

მას უნდოდა ეჩვენებინა, რომ წესიერად არის აღზრდილი და კარგად ესმის, რომ პირში უსიამოვნო ამბის თქმა უზრდელობაა.

— მაინც რას ნიშნავს ზავს დავდებთ? თქვენ ფიქრობდით, გეკარნახებინათ ჩვენთვის ზავის პირობები?

გერმანელმა კვლავ რაღაც ჩაიღუღღუნა სახის ზრდილობიანი გამომეტყველებით.

— მაინც,—არ ვეშვებოდი მე, — როგორა გაქვთ ყველაფერი ეს წარმოდგენილი?

— არ ვიცი... მაგრამ, ვფიქრობ, დავდებთ ზავს რუსეთთან და შემდეგ ბოლოს მოვუღებთ ინგლისს.

აქ თავაზიანობა აღარ ეყო: ჩვენთან ინგლისელები არ იყვნენ და მას შეეძლო თავაზიანობა მათ მიმართ გაენზე გადაედო.

— მაგრამ ხომ იცით, რა არის საბჭოთა კავშირი?

— რა თქმა უნდა ვიცი: დიდი ტერიტორია, ადამიანთა დაუშრეტელი რეზერვები, საერთოდ, რესურსები;

და უცბად, თითქოს გადასწყვიტაო რომ არაფერი დამავდეს იმით, თუ სიმართლეს იტყვის, გერმანელმა ამოოხრით სთქვა:

— ჩვენთვის რუსეთი ყოველთვის რაღაც გამოუცნობი, წაუკითხავი წიგნი იყო.

იმ მომენტიდან, როცა გერმანელებმა იგემეს წითელი არმიის ძლიერი დარტყმა, მათთვის საჭირო გახდა, გამოუცნობი და ამოუკითხავი წიგნის წაკითხვა. აღმოჩნდა, რომ საბჭოთა კავშირს არა სურს არავითარი ზავი მანამდე, სანამ მტვრად არ აქცევს ჰიტლერულ-გერმანულ ფაშიზმს. აღმოჩნდა, რომ ომის სამმა თვემ ისე განვლო, რომ ჰიტლერს ვერ აუსრულდა ნატვრა და გერმანელი ხალხი იძულებულია მოემზადოს მესამე ზამთრისათვის, ამასთან, ზამთრისათვის რუსეთის თვალუწვდენელ სივრცეებზე.

ხანგრძლივი, გაჭიანურებული ომის მოულოდნელობა პარტო გერმანულ არმიას როდი დაატყდა რისხვად,— იგი მომაკვდინებელ საფრთხედ მოევლინა მთელ გერმანიას. გერმანელთა ზურგს თავს ატყდება გაჭირვებისა და შიმშილის ახალ-ახალი საშინელება. ეს განსაცდელში აგდებს გერმანელის ოჯახს, შვილებს და დედებს, გერმანელებისათვის სათაყვანებელ ოჯახურ კერას.

მაგრამ ამ პირველმა მოულოდნელობამ გერმანელს მეორე, უფრო მრისხანე მოულოდნელობა მიუძღვნა: ომის გაჭიანურება მოასწავებს ჰიტლერის გერმანიის მოწინააღმდეგეთა სამხედრო ძალის გაძლიერებას. ოდესღაც ძლიერ გერმანულ ავიაციას ზღუდავენ და უკვე მრისხანედ ახშობენ დიდი ბრიტანეთის და საბჭოთა კავშირის საჰაერო არმიები. ინგლისელთა და რუსთა მძიმე ყუმბარმშენები განუწყვეტლად თავს დასტრიალებენ გერმანიის ქალაქებს, ქარხნებს, ნავთსადგურებს. უფრო და უფრო ძლიერი და მკაცრი ხდება ანგარიშის გასწორება იმ უხამსობისა და ყაჩაღური ნგრევა-რბევისათვის, რასაც გერმანელი მფრინავები სჩადიოდნენ და სჩადიან. გერმანელი ჯარისკაცის კერა, მისი სახლკარი, მისი ოჯახი, მისი სამშობლო ამიერიდან სავსებით მისაწვდომია ომის ცეცხლისა და ქარტეხილისათვის. და ამ მომენტიდან გერმანელისათვის იწყება ომის ისტორიის ახალი პერიოდი, ახალი ანგარიში.

ამას წინად ამერიკაში დიდი ინტერესი გამოიწვია ლარს მენნის წიგნმა: „რკინის ქუსლქვეშ“. ლარს მენი ბელგიელია. მას ანტვერპენში ჰქონდა სასტუმრო „კარგი სამზარეულოთი“ გასულ წელს, როცა გერმანელები ბელგიაში შეიჭრნენ, ლარს მენი დიდხანს დარჩა თავის მშობლიურ ქალაქში. მის სასტუმროში დაბინავებულან გერმანელი ოფიცრები, უმთავრესად, მფრინავები. თავისი დაკვირვება გერმანელ ოკუპანტებზე ლარს მენს, რომელიც შემდეგ ამერიკის შეერთებულ შტატებში წასულა, ზუსტად და სრული ობიექტურობით ჩაუწერია.

უკვე გასულ წელს მენის მოწმობით გერმანიის ჯარის ნაწილებში ძალიან ბევრს ლაპარაკობდნენ თურმე ომის დამთავრების ვადებზე, ლაპარაკობდნენ ბუნებრივი იმედგაცრუებით და გულგატეხილად, რადგან მათ ძალიან დიდხანს და მეტისმეტი დაჟინებით უნერგავდნენ აზრს ყველა გერმანული კამპანიის „ელვისებური“ სისწრაფით დამთავრების შესახებ. მთელს გერმანულ სამხედრო ორგანიზაციაში თვით ყველაზე უფრო თავზე ხელაღებული ფანატიკოსები — მფრინავები, რომელნიც მენის შეშლილებად, კუშტ და მწყრალ, მუდამ მთვრალ (თვრებიან გაფრენისას, თვრებიან ფრენიდან დაბრუნებისას) ადამიანებად მიაჩნია — ისინიც კი ოხვრით ნატრობდნენო ომის დამთავრებას.

1940 წელს გერმანულ არმიაში დარწმუნებით მოელოდნენ ინგლისზე გამარჯვებას, მოელოდნენ სწორედ 1940 წელს. გერმანელი ოფიცრები ოხუნჯობდნენ: „ჰოლანდია მუქთად ჩაგვივარდა ხელში, ბელგიისათვის მცირე თანხა გადავიხადეთ, საფრანგეთის აღებას დიდი ხარჯი დასჭირდა, ხოლო რა დაგვიჯდება ინგლისი, კაცმა არ იცის. საქმე ის კი არ არის, გერმანელები მზად იყვნენ „ეყიდნათ“ ინგლისი, რა ფასადაც არ უნდა დასჯდომოდათ იგი, საქმე ის არის, რომ ისინი დარწმუნებულნი იყვნენ, რომ „შეიძენდნენ“ ინგლისს 1940 წელს.

მას აქეთ წელიწადზე მეტი გავიდა. რა ფასად უჯდება ამჟამად გერმანელ ჯარს ბრძოლა აღმოსავლეთში, ეს მას ყველაზე უკეთ მოეხსენება. გერმანელებს ესმით, რომ ეს ფასი უსაზღვროდ იზრდება, რომ ხდება ანგარიშიც გაწორეა გერმანული ფაშიზმის მიერ ყველა ქვეყანაში ჩადენილ ბოროტმოქმედებისათვის.

ამ ანგარიშის გაწორებაში შეღის ის მისაგებელიც, რომელიც ამჟამად თავს ატყდება გერმანულ ზურგს. ლარს მენიც აღნიშნავს თავის ნათესავებისადმი, თავის ოჯახური კერისადმი გერმანელი ჯარისკაცის სენტიმენტალურ გულმდრეკილებას. ლარს მენსაც გამოაქვს დასკვნა, რომ „თუ მათ (გერმანელებს) რაიმე აიძულებთ დაპყარონ იარაღი, პირველ ყოვლისა, ეს იქნება, ალბათ, შინი საკუთარი ოჯახისათვის, რომელსაც თავს ატყდება საფრთხე, საშიშროება, რისგანაც მათი ხსნა ნაციონალ სოციალისტებს არ შეუძლიანთ“.

ისევე, როგორც წარსულ მსოფლიო ომში, ინგლისელებმა ჩააგონეს გერმანელებს პატივისცემა ინგლისური იარაღისადმი. ამჟამად გერმანელები სწრაფად ეჩვევიან საბჭოთა კავშირის იარაღის პატივისცემას. ტყვე გერმანელები უყოყმანოდ ადასტურებენ ამ ფაქტს. პატივისცემა იარაღისადმი მოაწყვეს შიშს მის წინაშე: გერმანელებს ეშინიათ ჩვენი იარაღისა, რადგან ეს იარაღი ანადგურებს მათ, რადგან ეს იარაღი შორს სწვდება, აღწევს გერმანულ ზურგს, გერმანელთა სამშობლოს, მათ კერას, რომლის ხელშეუხებლობაც სჯეროდა გერმანელ ჯარისკაცს და ამიტომაც დამშვიდებული იყო.

ჩვენ ვიცით მტკივნეული, მგრძნობიარე ადგილი მტრის ფსიქოლოგიაში, ჩვენ ამ ტკივილს გავაორკეცებთ, უფრო მეტად გავამწვავებთ. ეს იქონიებს ჩვენთვის საჭირო ზემოქმედებას. ეს იქნება ანგარიშის გასწორება ჩვენი მახლობლების წამებისათვის, კაცობრიობის წამებისათვის, იმ კაცობრიობის წამებისათვის, რომელიც გერმანულმა ფაშიზმა უდიდეს სატანჯველში ჩააგდო.

გერმანელ ჯარისკაცს, რომელიც უბეში ცოლის, შვილის, საცოლოს სურათს ინახავს, უნდა ახსოვდეს, რომ თვითონ ის სასიკვდილო საფრთხეს უმზადებს თავის ოჯახს, თავის მახლობლებს, როცა ფაშიზმის კარნახით განაგრძობს უცხო ქვეყნებში მძვინვარებასა და თარეშს, სისხლის ღვრასა და სიკვდილის თესვას.

სარედაქციო კოლეგია:
ი. აბაშიძე, შ. დადიანი, ს. ეული, გ. ლეონიძე, გ. ნატროშვილი, შ. რადიანი, ვ. წულუკიძე.

რედაქციის მისამართი: მაჩაბლის ქუჩა № 13, (მწერალთა სასახლე), ტელეფონი 3—47—10.

ლ. პ. ბერიას სახელობის პოლიგრაფიული კომბინატი „კომუნისტი“, თბილისი, ლენინის ქ. № 28.

უე 41405